

باسمه تعالی

جلسه با تلاوت آیاتی از قرآن کریم و سرود جمهوری اسلامی ایران آغاز می‌شود. (۸:۱۰)

- سخنرانی و خیر مقدم جناب آقای دکتر دشتی مسئول مرکز پژوهشی مبنا

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين، انه خير ناصر و معين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين (اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم).

محضر میهمانان گرامی، سروران ارجمند، علما، اساتید، صاحب‌نظران و مدیران عزیز از مراکز علمی و پژوهشی، حوزه و دانشگاه و نهادهای انقلابی عرض سلام، ادب و خوشامد دارم و از همه‌ی شما بزرگواران که قبول زحمت فرموده و قدم بر دیده‌ی ما نهاده‌اید قدردانی می‌کنم، به ویژه از حضور پربرکت حضرت آیت‌الله حسینی بوشهری، رئیس محترم جامعه‌ی مدرسین حوزه‌ی علمیه، جامعه‌ای که فخر مجامع حوزوی است، سپاسگزارم. چنان‌که آگاهید، ما در نظام مقدس اسلامی مان در مرحله‌ی دولت‌سازی و جامعه‌سازی قرار گرفته‌ایم و باید از مرحله‌ی نظام‌سازی ان‌شاءالله عبور کنیم و به سمت تکامل حرکت کنیم.

مرکز پژوهشی مبنا در ذیل این دو مفهوم و در چارچوب بیانیه‌ی گام دوم مقام معظم رهبری گام برمی‌دارد و از مهم‌ترین اهداف مبنا، تحقق منویات مقام عظمای ولایت، حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (دامت برکاته) در امور دینی، فرهنگ دینی، نهادهای دینی و کارآمدسازی نظام اسلامی در قالب پژوهش‌های راهبردی و کاربردی و تولید نظریات فقه‌پایه می‌باشد. مرکز پژوهشی مبنا خود را فرزند حوزه‌ی علمیه می‌داند که پشتوانه‌ی نظری و فقهی و عملی نظام اسلامی است و می‌کوشد با تولید علم بومی حوزوی در راستای اهداف نظام مقدس اسلامی و با استفاده از اساتید و فضلالی حوزه‌ی علمیه ان‌شاءالله تولید علوم انسانی - اسلامی را در مقابل علوم انسانی غربی بریده از مبدأ و معاد رقم بزند. در این راستا بحمدلله پژوهش‌های گوناگونی از جمله دو اثر فاخر که امروز برای رونمایی آن گردهم آمده‌ایم در مرکز مبنا صورت گرفته‌اند که امیدواریم مرضی خداوند تبارک و تعالی و مؤثر در جامعه‌ی اسلامی قرار گیرد. اخذ مجوز برگزاری دو درس خارج فقه در حیطة فقه اجتماعی، مجله‌ی علمی - ترویجی فقه حکومتی، ارائه‌ی سه نظریه‌ی جدید فقهی و علمی از دیگر کوشش‌های مرکز پژوهشی مبنا است. ناگفته پیداست که ما هنوز اول راهیم و دست یاری طلب ما به سوی اساتید و علما و همه‌ی صاحب‌نظران و دلسوزان دراز است. همچنین مرکز پژوهشی مبنا مسئله‌شناسی‌ها و آسیب‌شناسی‌های دقیق در حوزه‌های دینی، فرهنگ دینی، نهادهای دینی و مردم‌سالاری دینی انجام داده و از تخصص‌های مبنا به شمار می‌رود. مفتخرم به عرض برسانم که امروز در سطح کشور مرکز مبنا مؤسسه‌ای برتر و شناخته شده در حوزه‌ی مسئله‌شناسی است. تا کنون ۵ نظام‌واره‌ی مسائل در حوزه‌های مختلف، ۵۰ پژوهش جامع مسئله‌محور راهبردگرا، ده‌ها گزارش راهبردی، گزارش رصد، برآورد وضعیت در حوزه‌های دینی و فرهنگی و مردم‌سالاری دینی انجام شده است. ارتباط وسیع با نخبگان حوزوی، دانشگاهی و اجرایی و همچنین نهادهای مؤثر نظام و همچنین حوزه‌ی علمیه‌ی قم بحمدلله موجب اتصال نهاد پژوهش به اجرا

شده است و مرکز پژوهشی مبنا را ترمینال دانش و جامعه، و پژوهش و اجرا قرار داده است، تا با حرکت در کرانه‌های عالی نظام به یک مرکز علمی مرجع، اثربخش و تصمیم‌ساز ارتقاء یابد ان شاء الله.

ما به پشتوانه‌ی یاری خداوند ادعا داریم و بر این ادعا تأکید داریم که هر یک از نهادهای حوزوی، حاکمیتی و انقلابی مسئله‌ای را به ما سفارش دهند، با روش نوین مسئله‌محور راهبردی‌گرا و در نظر گرفتن ابعاد فقهی و حقوقی و سایر ابعاد علمی مسئله‌آنگاه با رویکرد راهبردی رسیده و در نهایت راهبرد و راه‌حل‌های کاربردی و اجرایی برای حل آن مسئله ارائه می‌کنیم و پا به پای نهاد مربوطه تا حل مسئله گام برمی‌داریم، چنان‌که در برخی از مسائل مادر و مولد کشور بحمدلله تا کنون چنین رویه‌ای را در پیش گرفته و عملیاتی کرده‌ایم که یکی از آن‌ها همین دیشب بود که در حوزه‌ی خانواده بحمدلله نزد معاون محترم زنان و خانواده‌ی ریاست محترم جمهوری برای حل مسئله‌ی خانواده بودیم.

در پایان عرایضم به فاضل ارجمند، حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدجواد مهری تبریک می‌گویم که زحمات چندین و چند ساله‌ی ایشان بحمدلله به ثمر رسید. از ایشان به خاطر همکاری‌های گرم و صمیمانه‌ی علمی و پژوهشی با مرکز مبنا سپاسگزارم. امیدوارم شاهد درخشش‌های روزافزون ایشان در پهنه‌ی علوم اصیل اسلامی باشیم ان شاء الله. و السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

- سخنرانی حجت‌الاسلام محمدجواد مهری نویسنده این آثار:

سلام علیکم ورحمة الله.

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا ومولانا ابوالقاسم محمد (اللهم صل على محمد وآل محمد وعجل فرجهم) و على آله الطيبين الطاهرين المعصومين و لعن الدائم على اعدائهم اجمعين من الآن إلى قيام يوم الدين. سلامتی وجود اقدس حضرت ولی عصر (عج) و تعجیل در امر ظهورشان و نورانیت بیشتر این محفل و سلامتی سکاندار کشتی انقلاب، امام جامعه و ولی امر صلوات دوم را غزاتر عنایت بفرمایید (اللهم صل على محمد وآل محمد وعجل فرجهم).

بنده هم به سهم خودم از حضور میهمانان عزیز، حضرات اعزهی بزرگوار تقدیر و تشکر می‌کنم که علی‌رغم اشتغالات فراوان امروز تشریف آوردید و در این جلسه شرکت فرمودید، به ویژه از محضر مبارک و نورانی ریاست محترم جامعه‌ی مدرسین، حضرت آیت‌الله حسینی بوشهری که بذل محبت فرمودند و امروز عزیزان را به حضور پذیرفتند تقدیر و تشکر دارم. از برادر عزیزمان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقای اسلامی و همکارانشان در دفتر جامعه و مسئول محترم مرکز پژوهشی مبنا، جناب آقای دکتر دشتی و همکاران و همراهانشان که واقعاً تلاش مضاعفی داشتند و در واقع بانی تشکیل این جلسه بودند، ان شاء الله که خدای رحمان این زحمات و این حرکات و این فعالیت‌ها را در راستای تقویت نظام و به عنوان ذخیره‌ای برای قبر و قیامت همه‌ی ما قرار بدهد.

از آنجا که امروز با روز ولادت سیدالکریم حضرت عبدالعظیم حسنی، چهارم ربیع‌الثانی مصادف شده است، شخصیتی که مایه‌ی خیرات و برکات در کشور ما هست. من یک اشاره به این موضوع داشته باشم و بعد همه راجع به جلسه نکاتی عرض می‌کنم. همان‌گونه که حضرات بزرگوار مستحضر هستید، امام مجتبی (ع) یک نسل با برکت

داشتند، یکی از فرزندان ایشان زید است. زید بن حسن که معروف است، زید فرزندی به نام حسن الأمير داشته است و او فرزندی به نام علی سدید داشته است، علی سدید هم فرزندی به نام عبدالله داشته است، عبدالله پدر حضرت عبدالعظیم حسنی است. امام مجتبی (ع) علاوه بر زید، فرزند دیگری به نام حسن ثنا دارد که مجروح در کربلا و داماد سیدالشهداء (ع) و شوهر سیده فاطمه است. این حسن ثنا فرزندی به نام ابراهیم غمر دارد که مدفون در شهر کوفه و در قسمت شمالی قبر میثم تمار است و آن ابراهیم غمر فرزندی به نام اسماعیل دیباج داشته است، اسماعیل دیباج فرزندی به نام ابراهیم طباطبا داشته است، ابراهیم طباطبا با ۱۸ واسطه که پایین بیاییم، فرزندی به نام سید اسدالله داشته است، سید اسدالله یک فرزندی به نام سید مراد دارد که در بروجرد دفن است و مردم آن سامان او را به سید شاهمراد می‌شناسند، این سید شاهمراد یا سید مراد، چهار فرزند داشته است، فرزند اول ایشان سید نورالدین است، تمام سادات طباطبایی یزد، از جمله مرحوم صاحب عروه، سید محمدکاظم طباطبایی از نسل این سید نورالدین هستند، یک فرزند دیگری به نام سید علی طیب داشته است و یا در نجف به سید علی حکیم معروف است، تمام سادات طباطبایی حکیم از نسل ایشان در نجف هستند، یک فرزند دیگر به نام سید ابوالمعالی کبیر داشته است که تمام سادات طباطبایی کربلا از نسل این سید ابوالمعالی هستند. سید ابوالمعالی کبیر جدّ سادات طباطبایی کربلا از جمله آقا سید علی صاحب ریاض است که خود سید علی صاحب ریاض که هم داماد مرحوم وحید بهبهانی و هم خواهرزاده‌ی ایشان بوده است و از بزرگان است و مدفون در حرم سیدالشهداء (ع) است. سید مراد یک فرزند دیگری به نام سید عبدالکریم داشته است. این سید عبدالکریم طباطبایی داماد ملا صالح مازندرانی است. مستحضر هستید که ملا صالح مازندرانی شوهر آمنه بیگم بوده است و آمنه بیگم هم دختر مجلسی اول و مدفون در تخت فولاد اصفهان است. این سید عبدالکریم یک فرزند بنام سید محمد داشته است، این سید محمد دختری دارد که زن وحید بهبهانی و مادر آقا محمدعلی کرمانشاهی است و همچنین سید محمد پسری بنام سید مرتضی دارد. سید مرتضی دو فرزند داشته است که یکی سید جواد و دیگری سید مهدی بحرالعلوم است. سید جواد دو پسر دارد که یکی سید علی نقی و دیگری سید حسن است. سید حسن از اجداد خاندان سلطانی طباطبایی است که من وارد نمی‌شوم. سید علی نقی فرزندی به نام سید احمد داشته است و سید احمد فرزندی به نام سید علی داشته است، سید علی پدر آیت الله العظمی بروجردی (رضوان الله تعالی علیه) است و امروز همه‌ی ما سر سفره‌ی آیت الله العظمی بروجردی نشستیم. شخصیت جامعی که نگاه ویژه به فقه مقارن داشت و منهج فقهی او، روشی جامع و تام بود. ان شاء الله که خداوند رحمان همه‌ی گذشتگان ما را مورد رحمت و غفران قرار دهد و درجات این بزرگان عالی است، متعالی بگرداند. خواستم یک یادی کنم و به این شجره‌نامه اشاره کردم.

اما راجع به جلسه‌ی امروز که حضرات محبت فرمودید و تشریف آوردید، شاید سؤال شود که این تالیفات با چه آگیزه‌ای صورت گرفت؟ انگیزه‌ی این کار شاید به گذشته‌های دور برمی‌گردد. آخر دهه‌ی ۷۰ بود، با توجه به شرایط کاری که من در نیروی قدس داشتم، فکر می‌کنم در قرارگاه میانی بود که یک روز با این مرحوم شهید ابومریم، شهید حاج حمید تقوی نشسته بودیم، یک آقایی که نام نمی‌برم، جلو آمد و گفت: شما در عراق چه می‌کنید؟ یک جرقه‌ای در ذهن ما ایجاد شد. بعدها دیدیم که این سؤال سؤال خیلی‌ها است که موضوع جریان مقاومت، حضور ما در

عراق، حضور ما در فلسطین، حضور ما در لبنان و در مقطعی حضور ما در بوسنی یا افغانستان و امروز در یمن و جریان مقاومت، به چه علت است. ما کمی جلوتر که آمدیم، دیدیم که برخی از داخلی‌ها و خودی‌ها هم سؤالاتی دارند. در آن مقطع مباحثی از جهت فقهی مطرح می‌شد که این روح شریعت که حاکم بر این فداکاری‌ها است که زن و بچه را رها می‌کنند و به این کشورها می‌روند و این مجاهدت‌ها را می‌کنند که نمونه‌ی بارز و آشکار آن مرحوم سردار عزیز دل‌ها حاج قاسم سلیمانی بود، که این باید تقویت شود و مبانی فقهی این حرکت و دفاع باید استخراج و ارائه شود. این کار شروع شد و تا دهه‌ی ۹۰ که دیدیم یک دولتی سر کار بود که برخی از این دولتمردان اعتقاد و باور آنچنانی به جریان مقاومت نداشتند و بعضاً آشکارا می‌گفتند چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است، ما این همه مشکلات داریم و شما در فلسطین و عراق و جاهای دیگر چه می‌کنید و برای چه به آنجا می‌روید؟ یا آن بنده‌ی خدا به اصفهان رفت و آن حرف‌ها را زد، یا آن دیگری می‌گفت اگر به سوریه بروم، هم بر این‌ها و هم بر آن‌ها نماز می‌خوانم. هم بر این‌هایی که ادعا دارند مدافع هستند و هم بر آن‌هایی که مقابل هستند نماز می‌خوانم. سؤال شد که؛ چرا؟ گفت: به جهت اینکه هر دوی این‌ها می‌گویند: الله اکبر. بعدها صداهایی هم شنیده شد مخصوصاً در برخی از مراکز علمی که؛ اصلاً جریان مقاومت چه ربطی به ما دارد؟ ما بارها می‌رفتیم و توضیح می‌دادیم که؛ امروز همه‌ی اندیشمندان دنیا، جامعه‌شناسان، سیاست‌مداران و عاقلان می‌گویند که، سقف امنیت ملی هر کشوری بر چهار پایه استوار است؛ تسلیحات، فرهنگ، سیاست و اقتصاد. این‌ها باید تقویت و حفظ شوند، مبانی این‌ها را مطرح می‌کردیم. به‌رحال این مباحث همین‌طور پشت سر هم جمع می‌شد تا اینکه در سال ۱۳۹۷ ما محضر آیت‌الله یزدی (رضوان الله تعالی علیه) آن فقیه انقلابی باصفا رسیدیم و در آن زمان هم فکر می‌کنم ایشان فقه‌الجهاد را شروع کرده بود و بر اهمیت این موضوع تأکید داشتند، لذا همین سبب شد که ما در حوزه‌ی امنیت، یعنی فقه امنیت آنهم از نگاه فقه‌مقارن (هم گزاره‌های فقهی ناظر بر تولید امنیت ملی، مثل جهاد، دفاع، مرزبانی، سازمان اطلاعات و عملیات استشهادی، و هم گزاره‌های فقهی ناظر بر تهدید امنیت ملی، مثل جاسوسی، ترور، محاربه، بغی و افساد فی الارض و هم قوانین و قواعد و مقررات حاکم بر جنگ و صلح را) بررسی کنیم و نهایتاً امسال در همان ایام انتخابات محضر آیت‌الله حسینی بوشهری ارائه شد. حقیقتاً من از لطف و بزرگواری این عزیز تشکر می‌کنم، علی‌رغم اینکه اشتغالات فراوانی هم داشتند، بعضی شب‌ها تماس می‌گرفتند و من متوجه شدم خط به خط آقا دقت و تأمل دارد که؛ اینجا چرا اینطور و آنطور شده است. این مباحث را مطرح می‌کردند. نهایتاً امروز ما محضر حضرات هستیم، هم حضرت آیت‌الله حسینی بوشهری محبت فرمودند تقریبی این بحث داشتند و هم حضرت آیت‌الله اعرافی، از این حضرات تقدیر و تشکر می‌کنم و البته ما مدعی نیستیم که این کار، کار تمامی است. کاری است که شروع شده است، قطعاً نقص دارد، حضرات فضلاً ان شاء الله نقد کنند و تکمیل شود. بیشتر از این تصدیق نمی‌کنم، عذرخواهی می‌کنم. اکنون از حضرت آیت‌الله حسینی بوشهری دعوت می‌کنم که افاضه بفرمایند که همه بهره‌ی کافی و وافی را ببریم، با ذکر سه صلوات بر محمد و آل محمد (اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم).

- سخنرانی آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا و نبينا حبيب اله العالمين ابوالقاسم محمد (اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم) و على آله الطيبين الطاهرين الهدات المعصومين و لعن الدائم على اعدائهم اجمعين.

قال الله العظيم: «ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً»^۱ و «الَّذِينَ يَبْلُغُونَ رَسُولَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ»^۲.

قبل از آغاز سخن لازم می دانم از دست اندرکاران این جلسه رونمایی که هم با تلاش های مخلصانهی مؤلف فاضل و محترم حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای مهري و هم با مشارکت مرکز پژوهشی مبنا شکل گرفته است، تقدیر و تشکر دارم و از حضور تمام سروران عزیز و گرامی، مسئولان ارجمند، اساتید و فضلاء محترم و تمام میهمانان عزیزی که در این جلسه شرف حضور دارند قدردانی و تشکر می کنم.

فلسفه ی برگزاری این جلسه رونمایی از دو مجموعه است که مجموعه ی اول تحت عنوان «نظام دفاعی اسلام از دیدگاه فقه مقارن» و مجموعه ی دوم «بررسی نظام تبلیغی اسلام و سیر تطور آن» است.

من باید حقیقتاً به کسانی که گاهی بر حوزه ی ما خرده می گیرند این عرض را داشته باشم که؛ حوزه ی ما ممکن است از نظر عده ای آن کارستانی که مورد نظرشان است محقق نکرده باشد، اما برای رسیدن به تحقق تمدن اسلامی مد نظر مرحله به مرحله، حوزه علمیه در حال پیشروی است.

حوزه ی امروز ما حوزه ای متفاوت از گذشته است، ما قصد مبالغه گویی نداریم، در مقطعی آثار حوزویان را در یک نمایشگاه جمع کرده بودند، هر بیننده ای که از بیرون حوزه به این نمایشگاه سر می زد و از نزدیک با آثار حوزویان در عرصه های مختلف مباحث فقهی، تفسیری، کلامی، فلسفی، تاریخی، روانشناسی، جامعه شناسی و مقولاتی از این دست مواجه می شد دچار اعجاب می شد که؛ عجب! ما حوزه را با شکل دیگری می شناختیم و با واقعیت حوزه آگاه و آشنا نبودیم.

امروز آنچه که رونمایی می شود یک قطره ای در مقابل دریای بزرگ معارفی است که از دل این حوزه در مباحث مختلف منتشر و تولید می شود. البته در عین حال که قطره است دُرّ گرانبهائی هم هست. ۹ سال سرمایه گذاری یک فاضل در میدان، نه فاضلی که در گوشه ای از کتابخانه اش بنشیند و تنها به مسائل کتابخانه ای بسنده کند، گرچه ایشان در توصیف کتابشان نوشته اند؛ مطالعات توصیفی و کتاب شناسی است، اما نویسنده ی آن فردی است که در عرصه ی دفاعی بوده که ایشان در اینجا به گوشه ای از آن اشاره کرده اند.

بحث اول ایشان راجع به نظام دفاعی است که در چهار جلد است که الان ملاحظه می فرمایید، آن هم با یک تتبع خوب است. من لازم می دانم شناسنامه ای از این کتاب ارزشمند، کتابی که به نظر من اساتید، فضلا و طلاب ما مراجعه کنند، عده ای که در اوج و قله ی علمی هستند ببینند که فضلاء حوزه چه آثاری دارند و آن ها نظر بدهند، عده ای هم که در این مسیر گام برنداشته اند، روش کار را ببینند که چگونه می شود از نظام دفاعی اسلام آن هم بر

۱. آل عمران، ۱۵۴.

۲. احزاب، ۳۹.

مبنای فقه مترقی اسلام و بر اساس روش جواهری و اجتهادی که اقوال تک تک علما را نقل و تحلیل و تبیین نموده است. اینکه نویسنده فاضل نام آیت الله العظمی بروجردی را بردند، شاید به نظر شما این آمد که مگر ایشان آیت الله العظمی نجفی مرعشی صاحب علم انساب هم هست، کتاب انساب ایشان چه زمانی منتشر خواهد شد. من فکر می‌کنم شاید در ذهن خودشان هم نباشد، ولی تلقی و برداشت من از اینکه در پایان نام آیت الله بروجردی را بردند این بود که آیت الله بروجردی در کنار روش اجتهادی‌شان در کنار نقل اقوال علما و فقهای شیعه، نقل اقوال علمای اهل سنت داشت و معتقد بود و بر این باور بود که فقه شیعه ناظر به دیدگاه‌های اهل سنت است. خود ایشان باید بعداً توضیح دهند که این علم رجال و انسابی که در اینجا برای ما مطرح کردند ... ضمن اینکه ما هم به عزیزان به مناسبت میلاد باسعادت حضرت عبدالعظیم حسنی تبریک و تهنیت عرض می‌کنیم، شیوه‌ی کار ایشان، شیوه‌ی کاری است که آیت الله بروجردی در منهج فکری‌شان انتخاب کردند، کلمات فقهای شیعه را در عصرهای مختلف، کلمات علمای اهل سنت را در عصرهای مختلف، آن هم در رابطه با فقه امنیت و نظام دفاعی با همین توضیحاتی که دادند، هم بحث تولید امنیت و هم بحث تهدید امنیت و هم بحث مبانی حقوقی در رابطه با مسئله امنیت، در این سه بُعد در کتاب نظام دفاعی که در چهار جلد است و هر کدام به بخش‌هایی اختصاص دارد، ایشان این بحث را مطرح کرده‌اند که البته قوانین و مقررات اسلامی را مطرح کرده‌اند در مقابل کسانی که مسائل حقوق بشر را به رخ ما می‌کشند، ولی ایشان مترقی‌ترین قوانین اسلامی را با استفاده از فقه، با استفاده از آیات و با استفاده از روایات در اینجا مطرح کرده است که اسلام در رابطه با مسئله‌ی اُسرا چه می‌گوید، اسلام حقوق اُسرا را چگونه پاس می‌دارد، در صحنه و میدان جنگ، اسلام چه سخنی برای گفتن دارد، یورش است، غارت‌گری است؟ یا اسلام منهج خاص خودش را در رابطه با مسئله‌ی جنگ، حتی در جایی که جنگی بر او تحمیل می‌شود، داراست که نمونه‌های فراوانی در تاریخ است که من یک نمونه‌اش را عرض می‌کنم که حتی ظرفی که در یکی از جنگ‌ها سگی در آن آب می‌خورد و این ظرف را برداشته بودند، پیامبر (ص) فرمودند که؛ این ظرف را برگردانید، چون این ظرف مورد استفاده‌ی این حیوانی است که از این ظرف استفاده می‌کند. این نگاه بلند اسلام است که در جهان امروز برای کسانی که گاهی اوقات می‌خواهند اسلام را در عرصه‌های مختلف به چالش بکشند، قابل عرضه است.

ایشان تواضع فرمودند، در واقع همان‌طور که اشاره کردند، در این نوشته‌ای که من می‌خواستم در مقدمه‌ی کتاب بنویسم که تحت عنوان تقریظ مرسوم است، من در آنجا به نکاتی اشاره کردم، ولی ابهامات و سؤالاتی برای من بود که گاهی با ایشان تماس می‌گرفتم. ایشان معترف نیست که تمام کار را انجام داده است و مرکز پژوهشی مینا هم کار را پایان‌یافته تلقی کند، نه، من معتقدم که عرصه‌ای برای ورود فضیلت است که ببینند منهج کار چیست و نیاز به تکمیل دارد. ایشان خوشحال می‌شوند که به جای این چهار جلد، ده‌ها جلد در رابطه با مسئله‌ی امنیت و نظام دفاعی اسلام براساس فقه مترقی اسلام نوشته شود که مورد استفاده‌ی مراکز علمی، مراکز پژوهشی، نیروهای مسلح، دستگاه‌های اطلاعاتی، امنیتی، نظامی و انتظامی ما باشد و نحوه‌ی بهره‌برداری از آن، چون در واقع این انقلاب اسلامی ما که پیروز شد به برکت آن فریادهای امام، صدای رسای امام و ورود مردم در عرصه‌ی انقلاب پیروز شد، آن سازوکارهای مربوط به نظام را بر اساس این تقسیم‌بندی که مقام معظم رهبری امروز فرمودند و ایشان به دو بخش دولت‌سازی و

جامعه‌سازی اشاره کردند تا به آن قله و قمه برسیم و با گذر از نظام اسلامی، هر کدام از این‌ها نیاز به برنامه دارد، ما نباید تنها بحث تمدن اسلامی را مطرح کنیم، بدون اینکه مبانی آن را طراحی کرده باشیم. لذا به نظر بنده این کار را در راستای گام دوم که مورد تأکید مقام معظم رهبری است مطرح کردند. ایشان هم در این کتاب به بایدها اشاره کردند و هم به نبایدها به خوبی اشاره کردند و این کار بسیار ارزشمندی است.

این بزرگوار ما، حضرت آقای مه‌ری (حفظه الله تعالی) راجع به نظام و امنیت بحث کرده است، نظام را از منظر فقها به سه بخش، یعنی به سه معنا تقسیم کرده‌اند؛ نظام به معنای سامان دادن به زندگی و معیشت مردم که در این کتاب مورد نظر ایشان نیست. نظام به معنای کیان کشور اسلامی و مسلمین که تا اندازه‌ای به موضوع ایشان مرتبط می‌شود. آنچه که بیشتر به موضوع ایشان در رابطه با مسئله‌ی نظام مربوط است، نظام به معنای حکومت یا رژیم سیاسی مورد نظر است که در اینجا مقصود ما از حکومت، حکومت اسلامی است. یعنی برای حفظ این نظامی که خدای متعال به ما عنایت کرده است، در جهت حفظ و پاسداری از آن چه کنیم. ما دشمنان فراوانی داریم، در جهانی زندگی می‌کنیم که دشمن تنها به جنگ سخت بسنده نمی‌کند، این روزها حملات سایبری را مشاهده می‌کنید که یک نوع جنگ نرم خاموش است، اما در عین حال گاهی اوقات سیستم یک کشور را خراب می‌کند و منحصر به کشور ما هم نیست، بعضی از کشورهایی که امروز در حال جنگ با ما هستند، خودشان بیشتر مورد حملات سایبری در دنیا قرار گرفته‌اند. امروز شیوه و روش جنگ عوض شده است و برنامه‌اش تغییر کرده است.

بنابراین انبیاء الهی، رسولان الهی، نبی مکرم اسلام، خاتم انبیاء، محمد مصطفی (صلوات الله علیهم اجمعین) هم با الهام از قرآن و هم با سیره‌ی ایشان در مسیر زندگی‌شان کاملاً برای حفظ و حراست از یک نظام اسلامی و حاکمیت اسلامی برنامه‌ریزی‌های مفصلی در این زمینه داشته‌اند که اگر ان‌شاءالله این کتاب در اختیار عزیزان قرار بگیرد می‌تواند دستمایه‌ی خوبی برای تمام عزیزان باشد.

من آنچه که در مقدمه در اینجا نوشته‌ام، به بُعد دفاعی بسنده نکردم، من معتقد بودم که زمانی که بحث امنیت مطرح می‌شود، چه در بُعد فرهنگی، چه در بُعد اقتصادی، چه در بُعد اجتماعی، یکی از ابعاد هم ابعاد دفاعی و نظامی است، یعنی ما تمام این‌ها را در کنار هم چپ‌نشین کردیم، لذا مسائلی که بنده در این مقدمه در جلد اول مطرح کردم و ملاحظه می‌کنید این بحث است. ما امنیت و نقش امنیت را تعریف کردیم، اقسام امنیت را بیان کردیم، راه‌های تأمین امنیت را در این مقدمه بیان کردیم و بعد امنیت معنوی، امنیت فردی و اجتماعی، امنیت اقتصادی، امنیت حقوقی و قضایی، امنیت سیاسی، امنیت فرهنگی و آنچه که بیشتر مورد عنایت ایشان بوده است، امنیت از طریق جهاد دفاعی و ابتدایی است و یکی از نقطه‌نظراتی که آقای مه‌ری دارند و بعضی از آقایان ممکن است این نقطه‌نظر را نپسندند و یا نظر فقهی‌شان به آنجا نرسیده باشد مسئله‌ی جهاد ابتدایی است. ایشان در این جهت خیلی ظریف و متین مطرح می‌کنند، می‌گویند: ما جنگ طلب نیستیم، ما به دنبال جنگ نیستیم، ولی برای بازدارندگی دشمن از یک‌سو و از سوی دیگر در جایی که دشمن مانع از تبلیغ و پیام‌رسانی اسلام می‌شود، می‌توانیم اقداماتمان را انجام دهیم. شاید آن بزرگوارانی که بحث جهاد ابتدایی را تنها در عصر معصوم (ع) لازم می‌دانستند و به نظر ایشان (نویسنده) با اذن ولی فقیه جهاد ابتدایی با این تعبیر که عرض کردم، نه شمشیر برداشتن و توپ و تانک و اسلحه

برداشتن، یعنی هر جایی که می‌خواهند از گسترش و بسط اسلام جلوگیری کنند و در نتیجه می‌خواهند ضربه بزنند و ضربه‌ای که امروز در قالب نرم‌افزارهای این شکلی است، این نظام اسلام می‌تواند چنین جهادی را داشته باشد تا جنبه‌ی بازدارندگی داشته باشد. یعنی این همان اقتضاشناسی و زمان‌شناسی بر اساس مقتضیات زمان است.

من به همین مقدار در رابطه با این بحث بسنده می‌کنم، چون وقت اذان هم نزدیک است و بعضی شاید امام باشند و بعضی مأموم مقید باشند. کتاب دوم ایشان که بحث «بررسی نظام تبلیغی اسلام و سیر تطور آن» هست هم حقیقتاً به نظر من کتاب جامعی است، بنیادین بررسی کرده است، موقعیت جهان را در عصر بعثت به تصویر کشیده است، دولت‌های مختلف، شرایط مختلف، وضعیتی که حاکم بوده، در گام دوم سیر تطوری که ایجاد شده است، و نکته‌ی سوم عناصر بنیادین تبلیغ است، یعنی اگر احیاناً کسی می‌خواهد تبلیغ موفق داشته باشد باید از چه پایه‌هایی کار را دنبال کند، آنگونه که پیامبر(ص) این کار را دنبال کرد و به نتیجه رساند.

وقت به اذان رسید و من بنا ندارم که وقت اذان سخن را ادامه دهم، باید به ایشان عرض کنیم؛ سعیکم مشکور. دوستان عزیزی هم که در جهت چاپ این کتاب مشوق ایشان بودند، به این عزیزان هم باید بگوییم سعیتان مشکور و شما بزرگانی هم که امروز آمده‌اید که مشوق این عزیزان و سایر عزیزان در عرصه‌ی پژوهش و کار تولید علم باشید، سعی شما هم مشکور.

خدای متعال ان‌شاءالله ما را در سایه‌ی این نظام اسلامی و رهبری معظم انقلاب اسلامی تا عصر ظهور پیوسته در صحنه نگه‌دارد، حالا ممکن است ما باشیم یا نباشیم ولی این خط، این مسیر و این نشان ان‌شاءالله تا عصر ظهور ادامه پیدا کند. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.